

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

STTK ei kannata hallituksen esitysluonnoksessa kuvattuja muutoksia. Esitysluonnoksen mukaan opiskeluun perustuvien oleskelulupien osalta siirryttäisiin menettelyyn, jonka mukaan toimeentulotukeen turvautuminen johtaisi oleskeluluvan peruuttamiseen opiskelijalta ja hänen perheenjäseniltään tai luvan peruuttamista koskevaan harkintaan. Vastaavasti myös opiskelijan perheenjäsenen turvautuminen toimeentulotukeen voisi johtaa opiskelijan oleskeluluvan peruuttamiseen.

STTK katsoo, että muutos rajaisi kyseisen henkilöryhmän perustuslaillista oikeutta viimekätiseen toimeentuloon. Erityisen ongelmallinen rajausta sellaisten opiskelijoiden kohdalla, joiden perheeseen kuuluu alaikäisiä lapsia.

STTK katsoo myös, että muutos voi lisätä ulkomaalaisten opiskelijoiden opintojen viivästymisen ja keskeyttämisen riskiä. Se todennäköisesti myös heikentäisi EU-/ETA-alueen ulkopuolelta saapuvien opiskelijoiden mahdollisuutta suorittaa opintojaan kokoaikaisesti.

Esityksen vaikutusarviota tulisi täydentää huomioimalla vaikutukset koulutuksen järjestäjien hallinnolliseen työhön, toiminnan järjestämiseen, resursseihin ja prosesseihin. Erityisesti opintojen loppuvaiheessa olevan opiskelijan poistaminen maasta väliaikaisen toimeentulohaasteen vuoksi johtaisi sekä yksilön että koulutuksen järjestäjän kannalta kohtuuttomiin tilanteisiin.

STTK korostaa, että esitettyjen muutosten tulisi koskea vain uusia opintonsa lain voimaantulon jälkeen aloittavia opiskelijoita. Toimeentuloedellytysten asettaminen taannehtivasti jo opintonsa aloittaneisiin opiskelijoihin ei ole opiskelijoiden näkökulmasta kohtuullista eikä koulutuksen järjestäjien näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Esityksen taustamuistiosta on havaittavissa, miten toimeentulotukeen turvautuvien kansainvälisten opiskelijoiden joukko on kansainvälisten opiskelijoiden kokonaismäärään verrattuna hyvin pieni. Toimeentulotuki on niin ikään tarkoitettu väliaikaiseksi etuudeksi. Esityksessä olisi nykyistä enemmän tullut paneutua toimeentulotukeen turvautumisen taustasyihin ja niiden ennaltaehkäisyyn kansainvälisten opiskelijoiden kohdalla.

STTK pitää nyt tehtävän muutoksen ja jo aiemmin ulkomaalaislakiin tehtyjen muutosten potentiaalisena epätoivottuna yhteisvaikutuksena sitä, että se todennäköisesti vähentäisi kansainvälisten opiskelijoiden kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan ja heikentäisi Suomen maakuva. Se taas vaikuttaisi osaavan työvoiman saatavuuteen tulevaisuudessa ja työmarkkinoihin. Esitys on myös ristiriidassa valtioneuvoston koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartassa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kanssa. Tiekartta asettaa tavoitteeksi ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän lisäämisen Suomessa sekä opiskelijoiden työllistymisen ja Suomeen kiinnittymisen vahvistamisen.

STTK huomauttaa, että EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta saapuvien opiskelijoiden taloudellista asemaa on jo kiristetty esimerkiksi täyskatteellisten lukukausimaksujen käyttöönoton myötä.

Muutos kohtelisi kansainvälisiä opiskelijoita ankarammin kuin muita oleskeluluvan saaneita henkilöryhmiä. Jo nyt tutkija ja opiskelijalaissa oleskeluluvan ehtona ovat riittävät toimeentuloedellytykset ensimmäisen opiskeluvuoden osalta.

Lisätietoja:

Taina Vallander, johtaja

taina.vallander@sttk.fi

040 184 1464

STTK ry.